

Hvem var det som var til stede i Jerusalem den pinsedagen det er fortalt om i Apgj 2?

Pinsedag. Hvem var det som var i Jerusalem den pinsedagen det står fortalt om i Apostlenes gjerninger 2? De fleste vet at både Jesus og apostlene hans var jøder, men så tenker mange at fra Pinsedag av ble de ikke-jødiske folkeslagene inkludert i Guds kirke, "for da ble jo Kirken født", som noen sier.

Noen eksempel: For ikke lenge siden leste jeg et innlegg som sa:

"Allerede på Pinsedag leser vi om de første folkeslagene som møtte evangeliet (foruten jøder og samaritanere); «Det var partere, medere og elamitter, folk fra Mesopotamia og Kapadokia, i Pontos og Asia, Frygia og Pamfylia, i Egypt og i Libya-området, og så videre,» (Apg. 2)."

Stemmer det at de menneskene som er listet opp i Apg 2,9-11 hørte til de (ikke-jødiske) folkeslagene?

Omtalen av arabere (Apg 2,11) på pinsedagen blir også brukt som en indikasjon på at de palestinske kristne er den stedegne kirken i Det hellige Land, dvs at araberne/de palestinske kristne har vært der siden pinsedag.¹ Jeg har også hørt en kristen turistguide i Betlehem bruke Apg 2,11 som et innlegg i debatten om hvems landet er.

Stemmer det at de araberne som er nevnt i Apg 2,11 hørte til et (ikke-jødisk) folkeslag?²

Hvis vi går til røttene og leser Apg 2,9-11 i konteksten sin, hva finner vi da? For det første står det i v.1 at det var pinsedag, dvs i Jerusalem feiret de en jødisk høytid som det jødiske folk allerede da hadde feiret hvert år i lang tid. Neste hint kommer i v.5: "*I Jerusalem bodde det fromme jøder fra alle folkeslag under himmelen.*" Den jødiske diasporaen var omfattende allerede på Andre tempelets tid, og ikke så få av disse jødene hadde sluttet å bruke hebraisk/aramaisk som talespråk, til fordel for språket i de område de bodde. Det v.5 da sier er at mange av disse diasporajødene hadde kommet tilbake til Jerusalem for å bo der (enten det nå var for en kort eller lang tid).

Da apostelen Peter taler til folket så taler han til "*Jødiske menn og alle dere som bor i Jerusalem!*" (v.14), "*Israelitter, hør disse ord!*" (v.22), "*Brødre, la meg tale fritt og åpent til dere om vår³ stamfar David.*" (v.29), "*Så skal hele Israels folk vite for visst*" (v.36).

De eksplisitte referansene til det jødiske folk og Israel i talen til Peter forteller oss at han snakker til jøder. Strukturen i det Peter sa den pinsedagen vitner om en indrejødisk samtale.

¹ *Through My Enemy's Eyes*, S. Munayer/L. Loden s.56-57

² I denne sammenheng er det viktig å presisere at de arabere/palestinere – både kristne og muslimer – som bor i Landet, også skal få fortsette å gjøre det, og jeg ønsker også dette folket alt godt. Tips til bibelvers å tygge på 1Mos 17,20; 21,13.18; Esek 47,22. Det som derimot er poenget i denne artikkelen er hvordan Apg 2,9-11 er å forstå.

³ Pronomenet "vår" refererer til det jødiske folk.

Da Peter senere i Apg 10 taler til romere (dvs et ikke-jødisk folkeslag) hjemme hos Kornelius, så tiltaler han romerne han er på besøk hos i andre person flertall (dere) og omtaler Israels folk i tredje person (Apg 10,36). Da så Den hellige Ånd kom over alle disse hedningene som satt og lyttet til evangeliet om Jesus Messias, så står det: "*De troende av jødisk ætt som var kommet dit sammen med Peter, ble forskrekket over at Den hellige ånds gave også ble øst ut over hedningene.*" (v.45).

Hvorfor skulle noen som helst bli forskrekket i Apg 10 over at hedenske ikke-jødiske mennesker fikk Den hellige Ånd, dersom dette alt hadde skjedd på pinsedagen i Apg 2?

I Apg 2,9-11 står det: "*Vi er partere og medere og elamitter, folk som bor i Mesopotamia, Judea og Kappadokia, i Pontos og Asia, Frygia og Pamfylia, i Egypt og i Libya-området mot Kyréne, og innflyttere fra Roma, jøder og proselytter, kretere og arabere – og vi hører dem tale om Guds storverk på våre egne tungemål!*"

Hvem var så alle disse menneskene? De var diasporajøder som hadde bodd så lenge i diasporaen at de hadde tilegnet seg diasporaspråket på det sted der de bodde, som sitt eget språk.

Men hva med proselyttene da? Det er riktig at proselytter en gang ble født som ikke-jøder, men at da de konverterte (for å bruke et moderne ord), så konverterte de ikke bare til "religionen jødedom", men også til å bli en del av Israels folk. De mannlige proselyttene var omskjært, dvs både de selv og alle andre så på dem som jøder, uavhengig av hva slags morsmål de måtte ha.

De omkring tre tusen som ble døpt på pinsedagen (Apg 2,41) var alle jøder. Kirken – Jesus Messias litt legeme på jord – var 100% jødisk også de nærmeste dagene etter pinsedagen som er beskrevet i Apg 2.

Hvorfor er dette viktig? Det alltid er viktig å strebe etter å skildre historiske forhold så korrekt som mulig ut fra de kilder vi har tilgjengelig. Enda mer viktig er det å gå til røttene for hvordan den jesusbevegelsen som en gang var en 100% jødisk gruppe, etterhvert ble dominert av folkeslagene, så dominert at det minner om gjøkungen som kaster ut de fugleungene som er i reiret fra før.

Når representanter fra de ikke-jødiske folkeslagene omtaler de som lyttet til tungetalen og til Peter sin tale i Jerusalem på pinsedagen som "folkeslagene" eller "mennesker av ikke-jødisk ætt" har en også marginalisert Kirken sin jødiske identitet og et stykke på vei fortrenget sine egne (jødiske) røtter.

Det tre som mister kontakten med egne røtter, mister også livskraft.